

Tauw

Quickscan wet natuurbescherming wegensteunpunt Ellemeet

6 februari 2020

Verantwoording

Titel	Quicksan wet natuurbescherming Wegensteunpunten Ellemeet
Opdrachtgever	Rijkswaterstaat Corporate Dienst
Projectleider	Jordy Houkes
Auteur(s)	Jos Stofberg
Tweede lezer	Berto van Dam
Uitvoering meet- en inspectiewerk	Jos Stofberg
Projectnummer	1266702
Aantal pagina's	22
Datum	6 februari 2020
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
T +31 30 28 24 82 4
E info.utrecht@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Doel	4
1.2	Wetgeving	4
1.3	Te beschouwen onderdelen Wnb	4
1.4	Werkwijze	5
1.5	Kwaliteit	5
1.6	Uitgangspunten	5
2	Situatie en beoogde ontwikkeling	6
2.1	Huidige situatie	6
2.2	Beoogde ontwikkeling	7
3	Beschermde houtopstanden	8
3.1	Inleiding	8
3.2	Toetsing Wet Natuurbescherming	8
3.3	Toetsing Algemene Plaatselijke Verordening (APV)	8
3.4	Conclusie en vervolg	9
4	Soortenbescherming	10
4.1	Beschermingsregime en bepalingen	10
4.2	Vrijstellingen	10
4.3	Zorgplicht	11
4.4	Literatuuronderzoek	11
4.5	Effecten	12
4.5.1	Flora	12
4.5.2	Grondgebonden zoogdieren	12
4.5.3	Vleermuizen	13
4.5.4	Broedvogels	16
4.5.5	Amfibieën en reptielen	17
5	Conclusies en aanbevelingen	19
6	Literatuur	21

1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over het doel van de toetsing, de relevante natuurwetgeving, de wijze van kwaliteitsborging en de te hanteren uitgangspunten voor toetsing.

1.1 Doel

Rijkswaterstaat is voornemens om verspreid over Nederland verschillende wegensteunpunten te slopen, uit te breiden en/of nieuw te bouwen. In dit kader is door Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van de Wet natuurbescherming voor de locatie Ellemeet. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de natuurwetgeving, of als de benodigde vergunningen en/of ontheffingen kunnen worden verleend.

In de rapportage volgt het antwoord op de volgende vragen:

- Welke onderdelen van de Wet natuurbescherming (hierna te noemen Wnb) zijn van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met de Wnb?
- Zijn maatregelen en/of een ontheffing/vergunning nodig?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Wetgeving

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (hierna te noemen "Wnb") in werking. De Wnb is het nieuwe wettelijke stelsel voor natuurbescherming en vervangt drie tot dan bestaande wetten, namelijk de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet.

Het beschermingsregime gaat uit van het "nee, tenzij-principe". Dit betekent dat de genoemde verbodsbepalingen in de Wnb voor bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden altijd gelden. Het afwijken hiervan is alleen onder voorwaarden toegestaan. Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Zeeland is het bevoegd gezag voor het verlenen van toestemming door middel van een vergunning, ontheffing of vrijstelling.

1.3 Te beschouwen onderdelen Wnb

Het is noodzakelijk om de ontwikkeling te toetsen aan soortenbescherming vanwege de mogelijke aanwezigheid van flora en fauna. Een toetsing aan beschermde houtopstanden is eveneens nodig vanwege de aanwezigheid van een houtopstand die mogelijk wordt gekapt.

Het plangebied ligt niet binnen beschermde natuurgebieden zoals het Natuurnetwerk Nederland of Natura 2000-gebied. Het plangebied ligt op korte afstand van meerdere Natura 2000 gebieden, namelijk: Kop van Schouwen (250 meter), Grevelingenmeer (375 meter), Voordelta (375 meter) en Oosterschelde (3,5 kilometer). Kop van Schouwen is een stikstofgevoelig gebied. Zodra de exacte werkzaamheden duidelijk moet nader getoetst worden of een stikstofberekening uitgevoerd moet worden. Een effect door licht, geluid, trilling of optische verstoring is niet te verwachten,

omdat het plangebied op relatief grote afstand van omliggende Natura 2000 gebieden ligt. Nadere toetsing als er concrete plannen zijn is nodig.

1.4 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data (zie ook H6)
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)
- Natuurkaart van Tauw (<https://www.tauw.nl/op-welk-terrein/ecologie/ecoviewer.html>)
- Een oriënterend veldbezoek op 7 januari 2020

Het doel van de literatuurstudie is om na te gaan welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. De ecooloog controleert tijdens het oriënterende veldbezoek of de locatie voldoet aan eisen die soorten aan hun leefomgeving stellen. Ook kijkt de ecooloog naar aanwijzingen van de aanwezigheid (zichtwaarnemingen en sporen van terreingebruik, zoals hollen, uitwerpselen, haren, prooi- of voedselresten).

1.5 Kwaliteit

Voor soortenbescherming is een volledige garantie over de aanwezigheid niet te geven. Door inzet van deskundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt de kwaliteit van het onderzoek zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advies geven en ecologisch onderzoek verrichten.

1.6 Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten zijn van toepassing op de beoogde ontwikkeling:

- Het is nog niet bekend welke werkzaamheden worden uitgevoerd en ontwikkelingen plaatsvinden. Het uitgangspunt van deze natuurtoets is daarom een worst-case scenario. Dat wil zeggen dat mogelijk alle eventueel aanwezige beschermde natuurwaarden verdwijnen uit het plangebied
- De werkzaamheden vinden tussen zonsopkomst en zonsondergang plaats
- Tijdens of ten behoeve van de werkzaamheden wordt er geen gebruik gemaakt van kunstmatige lichtbronnen. Als dit wel nodig is, dan vindt er geen uitstraling plaats naar bomen, gebouwen en watergangen

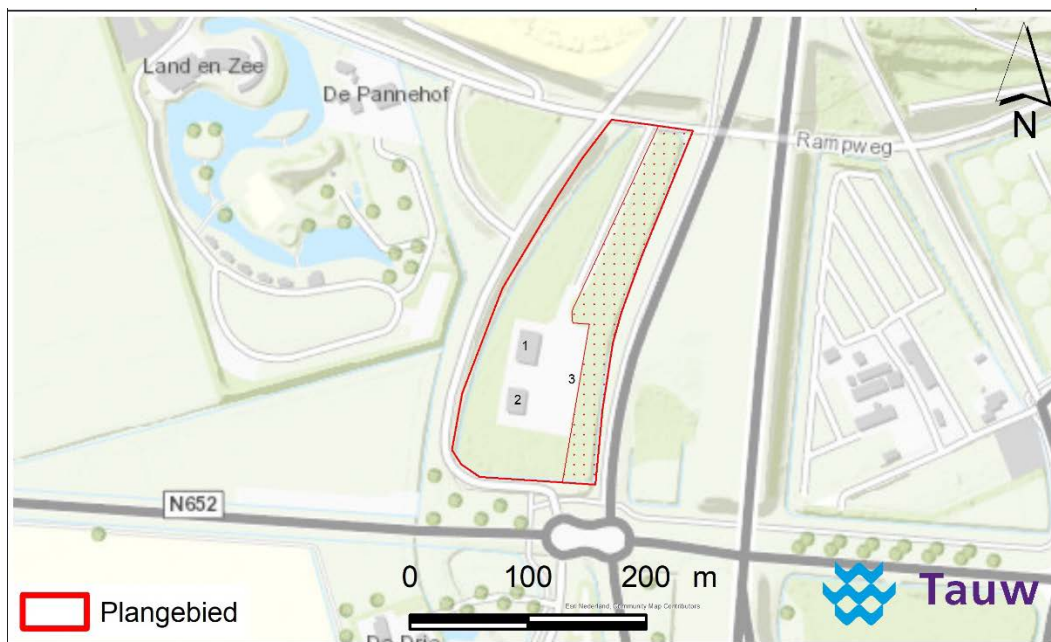
2 Situatie en beoogde ontwikkeling

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de huidige situatie, het voorgenomen plan en de uit te voeren werkzaamheden.

2.1 Huidige situatie

Het onderzochte gebied is ruimer dan het plangebied waar mogelijk ontwikkelingen plaats gaan vinden. Het oostelijke gestippelde deel in figuur 2.1 is uit voorzorg meegenomen voor het geval ook dit terrein ontwikkeld wordt. Het plangebied bestaat uit twee grote gebouwen (zie nummer 1 en 2 in figuur 2.1), asphaltverharding, enkele overkappingen (zie nummer 3 in figuur 2.1), een zendmast en elektriciteitshuisjes. Binnen de hekken bevindt zich een grasstrook van twee meter breed en enkele bomen. Het terrein buiten de hekken bestaat uit een toegangsweg en een bosperceel met soorten waaronder eik en populier, met een ondergroei van voornamelijk braamstruiken en een kruidlaag. Het plangebied wordt begrensd door een smalle sloot begroeid met riet. Ten tijde van het onderzoek was de rietkraag gemaaid.

Het kantoorgebouw heeft een bakstenen muur met stootvoegen. De zoutloods heeft een houten skelet en is voorzien van houten gevel- en dakplaten. Het gebouw wordt gebruikt voor de opslag van zout en materieel. Aan de oostkant van het plangebied wordt materieel opgeslagen. In figuur 2.2 is een sfeerimpressie van het gebied opgenomen. Het plangebied wordt momenteel naast het dagelijkse gebruik als kantoorruimte en opslag van materieel, vooral ingezet voor de uitvoering van de gladheidsbestrijding op rijkswegen.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied (globaal begrensd)

Figuur 2.2 Impressie van het plangebied

2.2 Beoogde ontwikkeling

De beoogde ontwikkeling van het terrein is nog niet bekend. Daarom gaan we uit van een worst case scenario, waarbij alle eventuele ecologische functies verloren gaan. Als de plannen bekend zijn is een concrete toetsing nodig.

3 Beschermdde houtopstanden

3.1 Inleiding

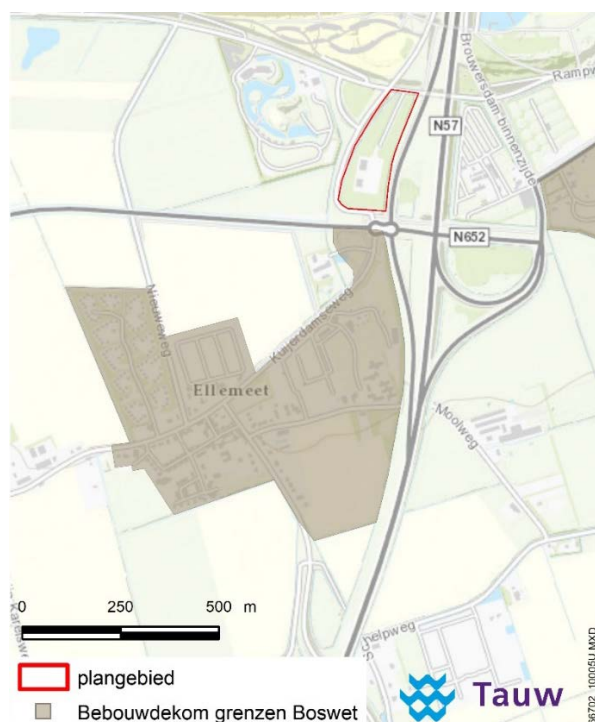
Het onderdeel houtopstanden in de Wnb bevat regels ter bescherming van houtopstanden, waarmee wordt bijgedragen aan de instandhouding van het Nederlandse bosareaal. Het is van toepassing op 'houtopstanden' buiten de 'bebouwde kom Boswet'. Het is niet toegestaan een houtopstand te vellen zonder voorafgaande melding aan het bevoegd gezag. Ook geldt de verplichting om gevelde bomen te herplanten (herplantplicht). Binnen de 'bebouwde kom Boswet' worden regels gesteld in de APV van gemeenten, bv. in een omgevingsvergunning voor het kappen van bomen. De APV kan ook buiten de bebouwde kom van toepassing zijn.

3.2 Toetsing Wet Natuurbescherming

Het onderdeel houtopstanden geldt voor houtopstanden > dan 0,1 ha en bomenrijen van > 20 bomen die buiten de bebouwde kom boswet liggen. In het plangebied is een beschermdde houtopstand aanwezig zoals bedoeld onder de Wnb. Het plangebied is namelijk gelegen buiten de bebouwde kom boswet (zie figuur 3.1). Daarbij is het bosperceel met ruwweg twee hectare > 0,1 hectare.

3.3 Toetsing Algemene Plaatselijke Verordening (APV)

Er is geen vergunning nodig voor het kappen van bomen op eigen grond en er staan geen waardevolle bomen op het terrein zoals bepaald door de bomenstichting.

Figuur 3.1 Ligging van het plangebied ten opzichte van de bebouwde kom grenzen Boswet

3.4 Conclusie en vervolg

Voor het kappen van (delen van) het bosperceel is een melding nodig bij het bevoegd gezag (provincie Zeeland). Bij deze melding is een boominventarisatie nodig waarin het aantal, soort, stamdiameter en conditie van de bomen wordt gedocumenteerd. Bevoegd gezag kan herplant van gevelde bomen eisen.

4 Soortenbescherming

In dit hoofdstuk volgt antwoord op de vraag de beoogde activiteiten schade op beschermde flora en fauna tot gevolg (kunnen) hebben.

4.1 Beschermingsregime en bepalingen

Het onderdeel soortenbescherming onder de Wnb heeft bepalingen opgenomen voor de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten. Het gaat onder meer om soorten die in Nederland, maar ook in Europa in hun voortbestaan worden bedreigd. De Wnb kent drie beschermingsregimes:

- Vogels: Het gaat hier om alle inheemse vogels in hun natuurlijk verspreidingsgebied. Ze zijn beschermd via de vogelrichtlijn
- Dieren en planten: Het gaat hier om inheemse dieren en planten, die zijn beschermd via de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn
- Nationale soorten: Het gaat hier om soorten, die niet onder de reikwijdte van de Vogel- of Habitatrichtlijn vallen. Deze soorten zijn wel nationaal beschermd

Per beschermingsregime geldt een aantal verbodsbepalingen. Hier is ook een beschrijving opgenomen onder welke voorwaarden een bevoegd gezag ontheffing of vrijstelling kan verlenen. Tabel 4.1 is een samenvatting van de verbodsbepalingen. Ze voorzien in een bescherming van verblijfplaatsen, evenals de bescherming tegen versturende invloeden. Gedeputeerde Staten van provincie Zeeland kan een ontheffing verlenen van de verboden als genoemd in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10.

4.2 Vrijstellingen

In de Wnb is een aantal algemene soorten amfibieën en zoogdieren beschermd onder de categorie “Nationale soorten”, zoals gewone pad, bruine kikker en konijn. Provincie Zeeland heeft bevoegdheid om bij verordening deze soorten “vrij te stellen” van de ontheffingsplicht. Dit betekent dat geen ontheffing nodig is voor werken gericht op ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en beheer en onderhoud. Vrijgestelde soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing. Bunzing, wezel en hermelijn zijn echter wel meegenomen in deze rapportage. Deze soorten worden in de toekomst waarschijnlijk weer beschermd als “Nationale soort”.

Tabel 4.1 Verbodsbepalingen soortenbescherming onder de Wnb

	A	B	C	D	E
Verbodsbepaling	Vogels Vrl	Dieren Hrl/ Bonn/Bern	Planten Hrl/ Bonn/Bern	Dieren (‘nationaal’)	Planten (‘nationaal’)
Dieren of planten:					
Doden of vangen	3.1.1	3.5.1		3.10.1.a	
Storen/verstoren	3.1.4 (tenzij 3.1.5)	3.5.2			

	A	B	C	D	E
Plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen			3.5.5		3.10.1.c
Onder zich hebben of vervoeren	3.2.6	3.6.2	3.6.2		
Plaatsen:					
Vernielen, beschadigen of wegnemen nesten	3.1.2				
Beschadigen of vernielen voortplantingsplaatsen		3.5.4		3.10.1.b (vaste vp)	
Beschadigen of vernielen rustplaatsen	3.1.2	3.5.4		3.10.1.b (vaste rp)	
Eieren:					
Vernielen (of -Vrl- beschadigen)	3.1.2	3.5.3			
Rapen	3.1.3	3.5.3			
Onder zich hebben	3.1.3				

Toelichting:

Codes verwijzen naar wetsartikelen Wet natuurbescherming.

Oranje

verbodsbepaling geldt alleen wanneer sprake is van opzet.

Rood

verbodsbepaling geldt in alle gevallen, ook wanneer geen sprake is van opzet.

4.3 Zorgplicht

De zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb) houdt in dat handelingen, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor in het wild levende dieren en planten achterwege worden gelaten. Als zich mogelijk negatieve effecten voordoen, dan treft de initiatiefnemer noodzakelijke maatregelen om die gevolgen te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken/ongedaan te maken.

Het betreft alle in het wild levende dieren en planten. De zorgplicht dient onder meer als vangnet voor de bescherming van soorten waarvoor op grond van de Wnb geen specifiek verbod geldt. De zorgplicht is daarnaast van toepassing op beschermde gebieden.

4.4 Literatuuronderzoek

In tabel 4.2 zijn soorten opgenomen waarvan op basis van verspreidingsgegevens niet kan worden uitgesloten dat ze in of in de nabijheid van het plangebied voorkomen. Het plangebied is ongeschikt voor de beschermde soorten uit de soortgroep vissen. Houting en kwabaal zijn soorten van stromend water of diepe meren. Geschikt habitat is voor deze soort niet aanwezig. Deze soortgroep wordt om die reden niet verder behandeld in deze rapportage.

Tabel 4.2 Soorten in de omgeving van het plangebied

Soortgroep	Aanwezige soorten in omgeving
Flora	Glad biggenkruid, grote leeuwenklauw, knolspirea (3.10)
Grondgebonden zoogdieren	Noordse woelmuis (3.5), damhert, waterspitsmuis (3.10) bunzing, wezel, hermelijn (mogelijk toekomstig beschermd)
Vleermuizen	Baard/Brandt's vleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, watervleermuis (3.5)
Vogels – algemene broedvogels	Diverse broedende algemene soorten (3.1)
Vogels jaarrond beschermd	Boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif, ooievaar (3.1)
Amfibieën en reptielen	Boomkikker, heikikker, rugstreeppad (3.5), levendbarende hagedis (3.10)
Vlinders, libellen en overige ongewervelden	n.v.t.

4.5 Effecten

4.5.1 Flora

Het plangebied behoort tot de kalkrijke poldervaaggronden. Deze gronden bevatten veel klei. Glad biggenkruid is een soort van zandgronden, zoals de nabijgelegen duinen. De soort komt niet voor in het plangebied en is hier uitgesloten. Grote leeuwenklauw kan op verschillende bodemtypen groeien en staat langs slootkanten, bermen en akkers. Een waarneming is bekend op ongeveer 300 meter ten zuiden van het plangebied op een campingveld. Om de aan- of afwezigheid van deze soort vast te stellen is er onderzoek nodig in mei wanneer de soort in bloei staat. Knolspirea staat vooral op zonnige, matig voedselrijke, leem, löss of mergelbodems. De soort wordt niet direct in het plangebied verwacht, maar is op 50 meter in vergelijkbaar habitat als het plangebied waargenomen. Om de aan- of afwezigheid van deze soort vast te stellen is er onderzoek nodig in juni wanneer de soort in bloei staat. Het voornemen kan mogelijk tot gevolg hebben dat groeiplaatsen van grote leeuwenklauw en knolspirea worden vernietigd.

4.5.2 Grondgebonden zoogdieren

Wezel is in september 2016 gezien aan de rand van het plangebied (NDFF, 2020). Deze soort van halfopen omgeving kan een verblijfplaats en (essentieel) leefgebied vinden in het bos in het plangebied. Ook de aanwezigheid van hermelijn en bunzing kan niet worden uitgesloten. Deze soorten kunnen in diverse habitats voorkomen. Noordse woelmuis is gevoelig voor concurrentie met andere woelmuizen. Hij kan goed overleven op eilandjes, waar hij vaak als enige woelmuis voorkomt. Op Schouwen-Duiveland komen geen aardmuizen voor (Bekker, 2010 en NDFF, 2020). Noordse woelmuis wordt hier in uiteenlopend atypisch habitat gevonden, zoals karrevelden,

inlagen, akkerranden en vochtige duinvaleitjes (Bekker, 2010). De aanwezigheid van noordse woelmuis kan op basis van habitat en verspreiding niet worden uitgesloten.

Damhert komt voor in de duinen op aanzienlijke afstand van het plangebied. Het is mogelijk dat er incidenteel een damhert in het plangebied aanwezig is, maar essentieel leefgebied is uitgesloten. Sinds 1992 zijn er geen waarnemingen van waterspitsmuis gedaan op Schouwen-Duiveland (NDFP, 2020). Geschikt habitat voor de waterspitsmuis zijn ruig begroeide oevers, schoon water met een goed ontwikkelde watervegetatie. De sloot en de oevers in het plangebied hebben weinig vegetatie en worden intensief beheerd. De aanwezigheid van waterspitsmuis is daarom uitgesloten. Om een effect op bunzing, wezel, hermelijn en noordse woelmuis uit te kunnen sluiten is nader onderzoek nodig. Het effect van de ingreep op deze soorten kan verlies van (essentieel) leefgebied of verblijfplaatsen zijn. Ook kunnen exemplaren worden gedood of verwond. Een effect op overige soorten is uitgesloten.

4.5.3 Vleermuizen

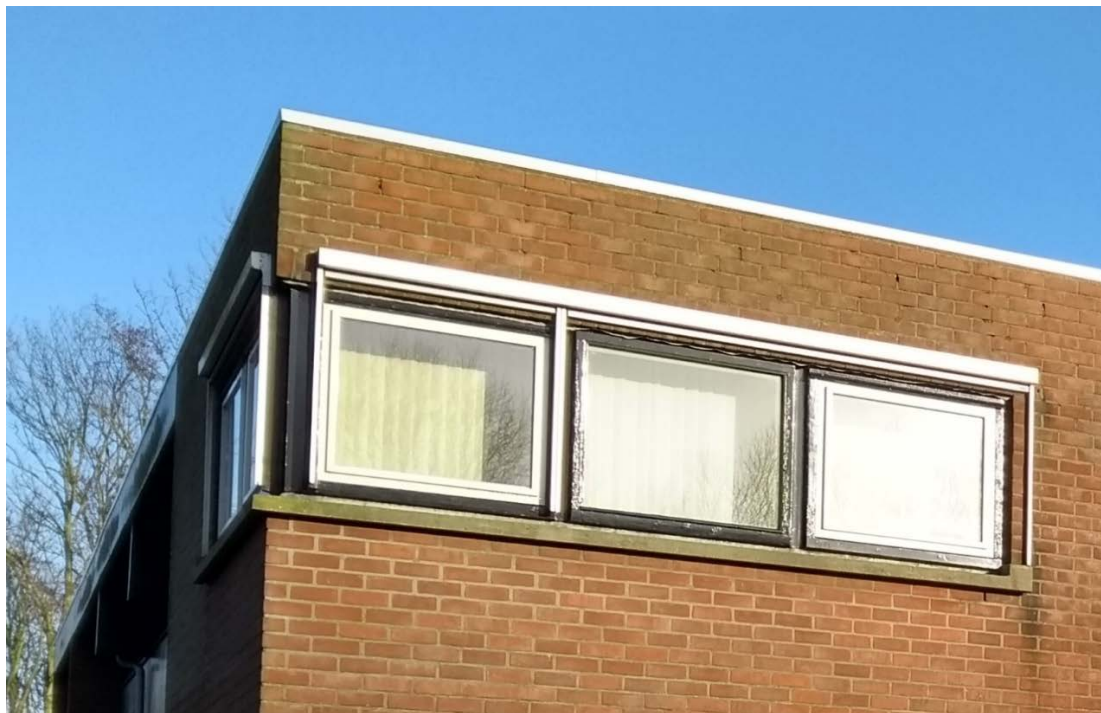
Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Er zijn drie typen leefgebied van vleermuizen te onderscheiden: verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes. Verblijfplaatsen bevinden zich, afhankelijk van de soort, in woningen, andere bouwwerken en/of in bomen. Foerageergebieden zijn groen- of waterstructuren zoals struweel, bomenrijen en watergangen. Vliegroutes worden gevormd door lijnvormige elementen zoals bomenrijen, randen van bebouwing en watergangen.

Verblijfplaatsen

Paar- en winterverblijfplaatsen van tweekleurige vleermuis, meervleermuis, brandt's/baardvleermuis en franjestaart zijn voor zowel bomen als gebouwen uitgesloten, want deze soorten overwinteren in bunkers, grotten, oude steenfabrieken, vestingwerken, ondergrondse ruimtes en ijskelders of in het geval van de tweekleurige vleermuis niet in Nederland (Dietz & Kiefer, 2017).

Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich mogelijk in het kantoorgebouw, de zoutloods en de bomen buiten de omheining. De gevel van het kantoorgebouw bevat ventilatievoegen die toegang geven tot de spouw (zie figuur 4.1). In de spouwmuur vinden vleermuizen mogelijk een zomer-, kraam-, paar- of winterverblijf. Het kantoor heeft slechts twee muren die spouwgaten bevatten. Door de beperkte omvang van het gebouw is een massawinterverblijf uitgesloten.

De zoutloods biedt vleermuizen een geschikte zomerverblijfplaats of paarverblijfplaats tussen de kieren van het houtwerk en/of hangplekken onder het dak. Deze verblijfplaatsen bieden onvoldoende ruimte om weg te kruipen en hangplekken bieden te weinig bescherming tegen predatoren om geschikt te zijn als kraamverblijfplaats. Mogelijke verblijfplaatsen bieden onvoldoende temperatuurbuffer om dienst te doen als winterverblijfplaats. In een soortgelijke zoutloods in Hengelo is een gewone grootoorvleermuis aangetroffen (Tauw, 2019). De gebouwen zijn geschikt voor soorten als baard/Brandt's vleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, ruige dwergvleermuis en tweekleurige vleermuis.

Figuur 4.1 Gevel van het kantoorgebouw

De bomen binnen de omheining bevatten geen geschikte holtes voor vleermuizen. De bomen buiten de omheining bevatten echter wel geschikte holtes. Het merendeel van de bomen zijn bekeken en de holtes zijn verspreid in diverse bomen in de houtopstand aanwezig. Enkele holtes langs de toegangsweg zijn met een ladder en een zaklamp bekeken. Deze holtes zijn diep en lopen ver omhoog in de stam. Deze holtes zijn geschikt als zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaats voor de boombewonende soorten gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. De holtes zijn geschikt als zomer- en kraamverblijfplaats voor baard/Brandt's vleermuis en franjestaart. Van de overige holtes is niet bekend of en voor welke functie/soort ze geschikt zijn. Een nadere holte inspectie kan uitsluitstel geven.

Vliegroutes en foerageergebieden

In het plangebied zijn enkele elementen aanwezig die mogelijk als vliegroute en foerageergebied gebruikt worden. De oprijlaan naar het wegensteunpunt is een mogelijke vliegroute in het plangebied. Vleermuizen in een mogelijk verblijf in één van de gebouwen op het terrein kunnen hier gebruik van maken. Daarnaast kan de oost- en westrand van het bosje gebruikt worden als vliegroute vanaf de bebouwde kom van Ellemeet richting de duinen of richting de Brouwersdam. Het is bekend dat de Nederlandse kustlijn wordt gebruikt als migratieroute door ruige dwergvleermuis. Mogelijk trekken de vleermuizen gedeeltelijk door het binnenland langs het plangebied. Vleermuizen vermijden doorgaans terreinen die door kunstmatig licht worden beïnvloed. Door het aanbrengen of aanpassen van kunstmatige lichtbronnen en/of het kappen van

bomen kunnen onderdelen van het leefgebied van vleermuizen worden aangetast. Als het voornemen en lichtplan bekend is kan worden bekeken wat de effecten zijn op vliegroutes en foerageergebieden. Als er effecten zijn kunnen er maatregelen worden genomen of is mogelijk een ontheffing vereist.

Het voornemen heeft mogelijk de vernietiging van verblijfplaatsen, vliegroutes of foerageergebieden tot gevolg. Ook kunnen exemplaren worden gedood of verwond. Nader onderzoek moet de aan- of afwezigheid van alle mogelijke functies (zie tabel 4.3) aantonen.

Tabel 4.3 Mogelijke vleermuisfuncties binnen het plangebied

Type verblijfplaats*	Deelgebied(en)**	Vleermuissoorten
Zomerverblijf in gebouw	Kantoorgebouw Zoutloods	Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, ruige dwergvleermuis, baard/Brandt's vleermuis, franjestaart, tweekleurige vleermuis.
Paarverblijf in gebouw	Kantoorgebouw Zoutloods	Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis.
Kraamverblijf in gebouw	Kantoorgebouw	Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, baard/Brandt's vleermuis, franjestaart, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis.
Winterverblijf in gebouw	Kantoorgebouw	Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis.
Massawinterverblijf in gebouw (alleen gewone dwergvleermuis)	n.v.t.	Uitgesloten
Zomerverblijf in boom	Bomen buiten hek	Gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, baard/Brandt's vleermuis, franjestaart.
Paarverblijf in boom	Bomen buiten hek	Gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis.
Kraamverblijf in boom	Bomen buiten hek	Gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, baard/Brandt's vleermuis, franjestaart.
Winterverblijf in boom	Bomen buiten hek	Gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis.
Foerageergebied	Alle deelgebieden	Alle genoemde soorten.
Vliegroute	Alle deelgebieden	Alle genoemde soorten.

4.5.4 Broedvogels

Vogels met jaarrond beschermde nesten

De nesten van deze soorten zijn het hele jaar beschermd, evenals de functionele leefomgeving rondom het nest. In de bomen ten noorden van het wegensteunpunt zijn drie nesten gevonden die gebruikt kunnen worden door boomvalk, ransuil, sperwer, buizerd en havik. De nesten zijn te klein voor ooievaar. Tijdens het veldbezoek is een langsvliegende buizerd gezien. Wespendif komt alleen voor in omvangrijke bossen. Er zijn te weinig nesten aanwezig voor een koloniebroeder zoals roek. Nesten van deze soort kunnen echter in de winter uitwaaien. Kolonies van roek zijn niet bekend op Schouwen-Duiveland (Sovon, 2018) en zijn daarom uitgesloten. De slechtvalk en ooievaar kunnen mogelijk broeden in de zendmast bij de ingang van het terrein, maar in de mast zijn geen nesten aangetroffen.

Er zijn geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig voor gierzwaluw. Hoewel ze soms kunnen broeden in spouwopeningen, zijn de openingen in het kantoorgebouw te klein voor deze soort. Huismus kan eventueel een verblijfplaats vinden in de zoutloods. Huismus is een cultuurvolger. Binnen kleine afstand (100 á 200 meter) van de verblijfplaats moet een huismus alles kunnen vinden wat nodig is om succesvol te broeden en te overwinteren, zoals voedsel, dekking, water en struiken. Dit is allemaal op het terrein van het wegensteunpunt en het "Resort Land & Zee" vlakbij het plangebied te vinden. Aanwezigheid van huismus is daarom niet uit te sluiten.

In de zoutloods ligt een grote hoeveelheid braakballen. De aanwezigheid van een roestplek van kerkuil is zeer aannemelijk, omdat een veer van kerkuil is gevonden (zie figuur 4.1). De meeste braakballen waren fors wat duidt op kerkuil, maar er liggen ook kleine braakballen. Hoewel het leefgebied van steenuil voornamelijk klein cultuurlandschap is, is de aanwezigheid van steenuil niet uit te sluiten. In het dak van de zoutloods zijn meerdere nesten aangetroffen. Op de grond liggen als gevolg hiervan veel takken. De grote hoeveelheid takken is waarschijnlijk aangesleept door kauwen die nesten hebben onder het dak. Door de grote hoeveelheid aangesleepte takken onder het dak ontstaat er een mogelijkheid voor kerkuilen om te nestelen. Door het voornemen verdwijnt tevens mogelijk essentieel foerageergebied voor steenuil en kerkuil in de vorm van de bosschages.

Om de functie van het plangebied voor kerkuil, steenuil, ransuil, boomvalk, sperwer, buizerd en havik vast te stellen is nader onderzoek nodig. Het voornemen heeft mogelijk de vernietiging van verblijfplaatsen of leefgebieden tot gevolg. Ook kunnen exemplaren worden gedood of verwond. De aanwezigheid van en een effect op de overige soorten is uitgesloten.

Figuur 4.2 Veer van kerkuil (links) en braakballen en krijstrepen in de zoutloods (rechts)

Tijdens het broedseizoen beschermde vogels

De nesten van deze soorten zijn beschermd als ze als broedlocatie in gebruik zijn. Bij het oriënterende veldbezoek zijn geschikte nesten van broedvogels aangetroffen in de struiken en bomen en in vogelkastjes aan de gebouwen. Vogels kunnen gedurende het gehele jaar tot broeden komen. Het is daarom zaak om hier voorafgaand aan het werk rekening mee te houden. De kans op een broedgeval is het grootst in de periode maart t/m juli (dit wordt wel gezien als het reguliere broedseizoen). Een (periodieke) controle op nesten van broedvogels is voorafgaand aan de werkzaamheden noodzakelijk om overtreding van de wet te voorkomen. Indien een broedgeval aanwezig is, dient een verstoringvrije zone te worden aangehouden, waarbinnen gedurende de periode van broeden niet wordt gewerkt. De breedte van deze zone dient door een ter zake kundige te worden bepaald.

4.5.5 Amfibieën en reptielen

De bekende populaties amfibieën en reptielen in de omgeving van het plangebied komen voornamelijk voor in de duinen (NDFF, 2020). Boomkikker komt uitsluitend in de duinen voor. Binnen het plangebied is geen geschikt habitat voor deze kritische soort aanwezig. Er zijn geen natuurlijke poelen of zoom- en mantelvegetatie aanwezig. De sloot rond het plangebied is weliswaar begroeid maar wordt gemaaid en is daardoor te weinig natuurlijk. De sloot kent weinig ruimtelijke structuur. Ook heikikker heeft een duidelijke habitatvoorkeur. De soort komt vooral voor in gebieden met laagveen, hoogveen en heide. Plaatselijk is de soort te vinden in het westelijk duingebied van Schouwen-Duiveland. De omgeving van het plangebied bestaat voornamelijk uit akkerbouw, en geen extensief beheerde graslanden. Het ontbreekt daarom aan geschikt leefgebied voor de heikikker. Op het wegensteunpunt is geen geschikt habitat voor levendbarende

hagedis aanwezig. De soort houdt van vochtige heiden, ven-oeveren, hoogveen en natte wilgen- en elzenbosjes. Deze terreinen hebben bij voorkeur structuurrijke overgangen van vochtige naar droge terreindelen. Dit habitat is niet aanwezig in het plangebied. De omgeving van het plangebied is akkerland en is geen geschikt habitat voor levendbarende hagedis. Het plangebied en de directe omgeving hiervan kan op basis van habitat uitgesloten worden. Duinen met vochtige delen zijn wel geschikt habitat, maar dit ligt op 750 meter afstand. Het winterhabitat van de levendbarende hagedis ligt op zeer korte afstand van het zomerhabitat. De afstand tot het plangebied en de omliggende wegen vormen een barrière die migratie naar het plangebied belemmert. Dat levendbarende hagedis in het plangebied voorkomt is daarom uitgesloten. Rugstreeppad is een pionierssoort. De sloot (en directe omgeving) is te begroeid en dus geen geschikt voortplantingswater van de rugstreeppad. In de ruimere omgeving is voortplantingswater aanwezig. Met name in het duingebied. Het bos om het plangebied wordt dan ook mogelijk gebruikt als land- en winterhabitat habitat. Nader onderzoek naar rugstreeppad is vereist om de aan- of afwezigheid van rugstreeppad te kunnen vaststellen. Aanwezigheid van overige soorten amfibieën en reptielen is uitgesloten.

5 Conclusies en aanbevelingen

Rijkswaterstaat is voornemens om verspreid over Nederland verschillende wegensteunpunten te slopen, uit te breiden en/of nieuw te bouwen. In dit kader is door Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van de Wet natuurbescherming voor de locatie Ellemeet. Een ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de bepalingen als opgenomen in de Wet Natuur Bescherming (Wnb), of als de benodigde vergunningen en/of ontheffingen worden verleend. Bij de ontwikkeling zijn zowel beschermde houtopstanden, gebiedsbescherming als soortbescherming van belang.

Beschermde houtopstanden

De houtopstand binnen het plangebied is onder de Wnb beschermd. Voor het kappen van (delen van) de houtopstand geldt een meldingsplicht bij het bevoegd gezag (Provincie Zeeland). Bij deze melding is een boominventarisatie benodigd met algemene informatie van de bomen. Het bevoegd gezag kan herplant van gekapte bomen verplichten.

Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt niet binnen beschermde natuurgebieden zoals het NNN of Natura 2000. Het plangebied ligt op korte afstand van meerdere Natura 2000 gebieden, waaronder Kop van Schouwen. Dit is een stikstofgevoelig gebied. Als de exacte werkzaamheden en/of ontwikkelingen duidelijk zijn, moet gekeken worden of een stikstofberekening nodig is om effecten door stikstof inzichtelijk te maken. Een effect door licht, geluid, trillingen en optische verstoring zijn niet te verwachten, omdat het plangebied op relatief grote afstand van omliggende natura 2000-gebieden ligt.

Soortbescherming

Het plangebied bevat mogelijk beschermde groei- of verblijfplaatsen van grote leeuwenklauw, knolspirea, bunzing, wezel, hermelijn, noordse woelmuis, baard/Brandt's vleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, watervleermuis, huismus, kerkuil, steenuil, ransuil, boomvalk, sperwer, buizerd, havik en rugstreeppad. Aantasting van deze beschermde verblijfplaatsen en/of leefgebieden als gevolg van de beoogde ontwikkelingen is niet uitgesloten.

Uit nader soortgericht onderzoek naar bovengenoemde soorten moet blijken of de soorten in het plangebied voorkomen. Aan de hand van de uitkomst van eventueel nader onderzoek moet blijken of mitigerende maatregelen nodig zijn en of een ontheffing nodig is.

Ook moet er rekening worden gehouden met algemene broedvogels. Een (periodieke) controle op nesten van broedvogels is voorafgaand aan de werkzaamheden noodzakelijk om overtreding van de wet te voorkomen. Indien een broedgeval aanwezig is, dient een verstoringvrije zone te worden aangehouden, waarbinnen gedurende de periode van broeden niet wordt gewerkt.

Kansen voor herstel biodiversiteit

In lijn met de 'werkroute openbare ruimte' uit het Deltaplan Biodiversiteitsherstel (2018) denken wij dat we de achteruitgang van biodiversiteit in Nederland kunnen tegengaan door samen te kijken of hiertoe concrete (realistische) kansen binnen het project zijn. Hierbij kijken we breder dan de strikt beschermde soorten die binnen het plangebied aanwezig kunnen zijn. Hoewel niet wettelijk verplicht is het Deltaplan Biodiversiteitsherstel eind 2018 gepresenteerd en wordt door de minister van LNV ondersteund (kamerbrief, februari 2019). Tauw denkt graag mee om kansen te benutten die bij het terrein(gebruik) passen. In de nieuwbouw en op het terrein zijn veel voorzieningen of maatregelen mogelijk. Voorbeelden hiervan zijn:

- Rekening houden met vleermuizen bij de keuze van verlichting(skleur)
- Het toegankelijk maken dan wel houden van de planlocatie voor zoogdieren zoals egel en wezel
- Het ophangen van kasten voor kerkuil of steenuil
- Gebruik maken van grasbetonstenen op delen van het terrein die extensief worden gebruikt.

6 Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten beschermde soorten.

Bekker, J.P., 2010. Zoogdieren in zeeland. Stichting het Zeeuws landschap.

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Broekhuizen S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters, J.C. Buys, 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

van Dijk A.J. & Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Dijkstra, K.B., Kalkman, V.J., Ketelaar, R., van der Wiede, M.J.T., 2002. De Nederlandse libellen (odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2013. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2013. Rapport 2013-010. Stichting RAVON, Nijmegen.

Provincie Zeeland, 2017. Verordening Wet natuurbescherming. PRB, publicatienr. 5992 .

Rapport Tauw, 2019. Nader ecologisch onderzoek Wegensteunpunten Rijkswaterstaat, Utrecht.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Vleermuisprotocol 2017.

Geraadpleegde internetwebsites:

www.floron.nl

www.libellennet.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuis.net

www.vlindernet.nl

www.zoogdiervereniging.nl